

Muistio

17.6.2024

VN/23899/2023

VN/23899/2023-VM-78

Valtiovarainministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi fossiilisen polttoaineen jakelun päästökaupasta

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi fossiilisen polttoaineen jakelun päästökaupasta.

Euroopan komissio antoi 14.7.2021 osana EU:n 55-valmiuspakettia ehdotukset päästökauppadirektiivin muuttamiseksi. Direktiivipäivityksen myötä perustetaan uusi fossiilisen polttoaineen jakelua koskeva päästökauppa. Päästökauppadirektiivin mukainen jakelijoiden päästökauppa kattaa tieliikenteen, rakennusten erillislämmityksen, rakentamisen sekä nykyisen yleisen päästökaupan ulkopuolisen teollisuuden ja energiantuotannon fossiilisen polttoaineen luovuttamisen kulutukseen.

Polttoaineen jakelun päästökauppa kattaa taakanjakosektorin päästöjä ja sen tarkoituksena on edesauttaa jäsenmaiden taakanjakovelvoitteiden saavuttamista. Perustettava uusi päästökaupparjestelmä on pitkälti yhdenmukainen voimassa olevan yleisen päästökaupan kanssa. Päästökauppadirektiivi jättää kuitenkin huomattavaa kansallista liikkumavaraa uuden päästökaupan kansallisessa täytäntöönpanossa.

Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan soveltamisalan laajentamista. Ehdotettua lakia sovellettaisiin laajasti yleisen päästökaupan ulkopuoliseen polttoaineen kulutukseen luovutukseen. Päästökauppadirektiivin soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavan kansallisesti maa- ja metsätalouden polttoaineisiin sekä vapaa-ajan vesiliikenteen ja yleisen päästökaupan ulkopuolisen lentoliikenteen polttoaineisiin. Kansallisesti soveltamisalaa laajennettaisiin koska päästökauppadirektiivin mukainen soveltamisala ei nykyisellä polttoaineenjakelulla ole mahdollista toteuttaa ilman merkittäviä ja kustannustehottomia muutoksia polttoaineiden jakeluun. Ehdotettua lakia ei kuitenkaan sovellettaisi puolustusvoimien, raideliikenteen tai kaupallisen vesiliikenteen käyttöön erillisjaeltuihin polttoaineisiin.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 28
 00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
 Helsinki

0295 16001
 +358 295 16001

kirjaamo.vm@gov.fi

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2025.

Valtiovarainministeriön näkemykset

Vaikutuksista päästöihin ja julkiseen talouteen

Päästökauppadirektiivin päivityksillä pyritään vastaamaan kiristyneisiin päästövähennystavoitteisiin. Esityksen myötä edistetään taakanjakosektorin päästövähennystavoitteiden saavuttamista.

Uuden päästökaupan vaikutukset julkiseen talouteen ovat merkittäviä. Esitysluonnoksen mukaan Suomi saa tulevaisuudessa huutokauppatuloja ja kelijoiden päästöoikeuksien huutokauppaamisesta arviolta n. 0,5 mrd. euroa vuodessa. Tulot riippuvat päästöoikeuksien hinnan kehityksestä ja siihen liittyy merkittävää epävarmuutta.

Valtiovarainministeriö huomauttaa, että uuden päästökauppajärjestelmän mahdollisimman tehokkaan päästövähennysvaikutuksen saavuttamiseksi ei sen vaikutuksia tulisi pyrkiä kompensoimaan. Tämä olisi myös julkisen talouden kannalta järkevää.

Vaikutuksista virastoihin

Energiavirasto vastaisi päästökaupparekisterin kansallisesta valvonnasta sekä päästöoikeustileihin liittyvistä toimista sekä huutokaupanpitäjän tehtävistä myös uuden päästökaupan osalta. Esitysluonnoksessa arvioidaan, että vuodesta 2025 alkaen Energiaviraston pysyvä lisämääräraharatarve uuden päästökaupan viranomais tehtävien hoitamiseksi on 560 000 euroa vastaten 7 htv:tta. Virasto arvioi, että vuonna 2025 tarvitaan lisäksi 160 000 euron eli 2 htv:n määräaikainen lisäresurssi.

Valtiovarainministeriö huomauttaa, että lisämäärärahoista päätetään osana valtion talousarvioesitystä/julkisen talouden suunnitelmaa. Fossiilisen polttoaineen jakelun päästökaupan osalta ei Energiavirastolle ole osoitettu lisämäärärahoja voimassa olevassa valtionalouden menokehyksessä. Hallitus on vuosia 2025-2028 koskevan julkisen talouden suunnitelman yhteydessä todennut, että valtion organisaatioiden tulee varmistaa EU:sta ja kansallisesta lainsäädännöstä tulevien uusien velvoitteiden hoitaminen pääsääntöisesti nykyisten määrärahojen puitteissa. Talouspoliittinen ministerivaliokunta on linjannut, että uusien velvoitteiden myötä tulevat tehtävät resursoidaan pääsääntöisesti luopumalla olemassa olevista tehtävistä tai tehostamalla nykyisten tehtävien hoitamista.

Valtiovarainministeriö huomauttaa, että lakiluonnoksen viranomaisvaikutukset kohta on muotoiltava siten, että se on yhdenmukainen vuoden 2025 talousarvioesityksen kanssa.

Lopuksi

Valtiovarainministeriö toteaa, että hallituksen esitys on tuotava käsittelyyn valtioneuvoston raha-asiainvaliokuntaan valtioneuvoston raha-asianvaliokunnassa annetun määräyksen (TM021; 3.1.2002) kohdan 2.2.6 mukaan.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä Juha Majanen

Osastopäällikkö, budjettipäällikkö Mika Niemelä

Jakelu TEM EOS Energiaosasto

Tiedoksi VM VO Valmisteverotusyksikkö, Leo Parkkonen

VN/23899/2023-VM-78

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: